

EUSKAL DEPARTAMENDUARI BEGIRA: KANTONAMENDU UGARITZE ETA ESKUALDEKATZEAREN ELKAR EGOKITZEAZ

Jose Luis LIZUNDIA

Eskualdekatze gaia aspalditik tratatu dut eta oraintxe bertan Mendebaleko hiru herrialdeetan, hots, Euskal Komunitate Autonomokoan eskualdekatze instituzionalizatzea hasi beharrean gara, zeren eta Estatutuaren 37. artikulua araberan Batzar Nagusiak eskualdeka hautatu eta antolatu behar baitira.

Iparraldekoa ere inoiz ukitu dugu, baina egun frantses sozialistek agindutako departamenduari begira arituko naiz, bide batez Kantonamendu antolakizuna kontutan harturik.

Departamendua oso komenigarri zaiola Ipar Euskal Herriari ene ustez frantses zentralistek edota euskaldun alienatu frantsestak bakarrik uka dezakete. Egia da zoritxarrez abertzale (omen) radikal batzuek ere arbuatzen dutela, konpreni gaitza bada ere, eta hauetaz irakurri ditugu zenbait eritzi bitxi. Hauentzat eta denontzat oraintsu irakurri berri dudan liburu baten pasarte bat jarriko dut hemen, arras interesgarri bai da¹:

«El de consolidación de los elementos objetivos de la regionalidad por efecto de su permanencia como entidad administrativa. El hecho de que Asturias haya constituido y siga constituyendo un ente administrativo (primero un Principado, con su peculiaridad administrativa; más tarde una provincia) supone un *permanente reforzamiento y consolidación* de los componentes objetivos. Incluso en la actualidad, en que padecemos las consecuencias de un centralismo tal vez sin precedentes, la circunstancia de que Asturias sea un recinto administrativo regional y provincial, origina que la política que le afecta siga haciéndose, en alguna forma, a la medida de la región, en

1. Pedro de Silva C. Jovellanos, *El Regionalismo Asturiano*, Ayala Ediciones, Salinas - Asturias, 1976.

aspectos tan decisivos para la consolidación del hecho regional como las obras de infraestructura, las comunicaciones, el urbanismo, la política turística (o falta de política turística), la educación, etc., pues todo ello contribuye a reforzar aún más el recinto regional. Es incuestionable que si Asturias hubiera sido desmembrada o mutilada en el momento de la división administrativa provincial, o agrupada a otras regiones, la caracterización regional habría perdido vigor, o, por lo menos, vigencia. El hecho administrativo, en consecuencia, ni es inocente ni irrelevante, pues no lo son sus consecuencias: las carreteras, los planes provinciales de urbanismo o los polos de desarrollo industrial que se realizan en función de aquel hecho administrativo, por poner sólo algunos ejemplos».

Silva jaun hau Sozialisten Taldeko da Espainiako Parlamentuan Asturiasko herrialdetik, eta berak «provincia» edo «región» erabiltzen duenean Iparraldekoek «departament» erabil dezatela eta balio berdintsua du. Gure ustetan euskal deparamendua kondizio asegarria ez dela bistan dago, baina ez dugu dudarik nahitaezkoa dela.

Eta aintzin solasaren ondotik, goazen egungo gaira:

Herrialde historikoen mugak errespetatzeaz

Ene iduriko herrialde edo probintzia historikoen mugak ahal delarik errespetatu behar dira. Beren nortasuna ezin da muga administratiboen bidez nahas. Horrela egingo bagenu, egun Frantziako eremuetan —baita Espainikoe-tan ere bai— maiz gertatzen denari arrazoia emango genioke, alegia, adminis-tral eremu batetan bi herrialde nahasi. Adibiderik hurbiletariko bat bertan dugu, Zuberoa eta Biarno Garaia «arrondissement» berean sarturik.

Horregatik bada, Donamartiri, Donastiri eta Mehaine herriek Hazpar-neko kantonamendutik kendu behar dira eta Nafarroa Behereko kantonamendu batetan sar. Era berean Lohitzüne - Oihergi, Etxarri, Arüe - Ithorrotze Olhaibi, Domintxine - Berrueta eta Ozeraiñe - Erribareita eta agian Phagola, Donapaleuko kantonamendutik atera eta Zuberoakoren batetara pasa.

Bardoze eta Gixune lapurtarrak izanik Agramondarren Domeinukoak, hots, Bidaxune eskualde berezi hortakoak ere ba ziren. Beraz eta nola Bidaxuneko berbereko kantonamendukoak diren aspalditik, agian, kantonamendu hau gorde behar denetik eta txikia da bestalde, hor utziko genituzke salbuespen bakar gisa. Gainera Lapurditik bi herri horiek galdu arren, Bokale herria gotorra eta Baionaren Aturri haraindiko alderdia hartzen ditu, lehen Lapurdi ez zirenak.

Zuberoako eskualdekatze eta kantonamendu egokitzeaz

Zuberoak historikoki hiru eskualde izan dituena jakina da: Basabüria, Arbailla eta Pettara. Egun bi kantonamendu eta erdi ditu, Atharratze, Maule eta Donapaleuko zati bat.

Ene iduriko, hiru kantonamendu eskatzea litzateke intesgarria. Batak, Basabürriako herriak harturik, eta noski Atharratze kantonamendu edo eskualde buru. Bi komuna edo udal galdu beharko lituzke, Arbaillakoak direlako eta hirugarren kantonamendua posibilitatzeko: Ozaze-Zühara eta Zalgize - Doneztebe. Beraz 14 komuna edo udal.

Bigarren, Maule hiri librea buru harturik Arbaillako herriekin osatuko litzateke, historikoki, nahiz eta aldrebes, Basabürriko zen Barkoxe ere sarturik. Beraz, Ozaze - Zühara eta Zalgize - Doneztebez gain, Altzürükü, Mendikota, Idauze - Mendi, Arrokiaga, Barkoxe, Gotañe - Irabarne, Urdiñarbe, Muskildi, Garindañe eta Maule - Lextarre. Guztira hamabi udal edo komuna.

Hirugarrena, Pettara eskualdeaz osatuko litzateke. Beraz, Donapauetik ateratako sei herriekin eta beste hauekin: Aiñharbe, Sarrikota - pia, Urrüxtoi Larrabile, Ezpeize - Undüreñe, Bildoze - Onizepia eta Sohüta. Guztira hamabi herri. Zein jarri kantonamendu buru, gehienak herri tipiak baidira? Agian Sarrikota - pia, txikia izanik ere komunikabideen eta geografiaren aldetik -Ospitalepia eskuin mutur, Domintxine - Berrueta ezker- erdian baitago. Dena dela, hautatzen den eskualde burua, nolabait potentziatu beharra legoke, nahiz eta zoritxarrez Maule eta Atharratze ere honen faltan egon.

Nafarroa Behereko kantonamendu eta eskualde

Herrialde historiko honetan kontutan izan behar ditugu, alde batetik «pays» edo baleak eta bestalde egungo kantonamenduak. Merkatu hiri edo hiriska ezagunak ditugu dudarik gabe: Donibane - Garazi, Baigorri, Donapaleu eta Bidaxune. Katalanak bere Errepublikara garaian egin zuten eskualdek atzean «Plá de comarcaltzació de Catalunya» delakoan bere erreferentziarik inportanteenetarikoa «vila - mercat» izatea zen eta bere influentzi eremua.

Beraz, Donibane - Garaziko kantonamendua dagoen dagoenean utziko nuke, gehienik ere Suhuskune sartuaz garaztarra delako, beti izan ez bada ere. Garaziko Herria, «Pays de Cize»k, egun ere badu batasun bat, sindikatoa ere hor dago.

Era berean Baigorriko kantonamendua, Baigorriko eta Orzaizeko baleak osaturik.

Hirugarrena ere argi dagoela esango nuke, alegia Donapaleuko kantonamendua eta Amikuzeko eskualdea. «Pays de Mixe»ko eskualde historikoa, egun ere bere sindikatoa duena hartuko luke soil - soilik, zuberotar diren bost komunak, lehen esan bezala, galdurik, bereak ez bai dira.

Bidaxuneko kantonamendua, behinolako «Domaines de Gramont» nafar jauntxuaren eskualdeaz osatuko litzateke, herri hauekin bederen: Erango, Burgue - Erreiti, Akamarre, Bidaxune, Gixune, Bardoze, Samatze. Ezkoze,

St. -Pé - de - Leren eta Leren ere feudal barruti horretakoak ziren, baina egungo kantonamendukoak ez direnetik, ez dira «euskal departamendu» rako bezada jartzen zorigaitzez. Agian Bastida - xarre, St. -Dos eta Auterrive ere ez ote ziren horkoak? -geografikoki badirudi-. Agramontar nafar jaun feudal honen eskualde honek mereziko luke azterketa sakon bat, Euskal Herria, Gaskoina eta Biarnoren muga politikoen finkatzerako lagungarri izango bai litzateke. Dena dela, oraingoz kantonamendu ha ukitu gabe utziko dugu, dagoen dagoenean.

Problemarik gaitzenak Iholdi eta Bastidako kantonamenduak sortzen dituzte: herri handirik ez, egungo kantonamendu bururak indarririk ez, Iholdi ez da merkatu herria ere. Bastida basterregi dago, eta kaskoinak populatuak izatetik aparte, Ahurti eta Beskoitze lapurtarrak galtzen baditu, lehen baino ahulagoa gelditzen da. Zer egin beraz Arbela eta Ostibarren eskualdeekin?

Ene ustetan, bi alternatiba daude: Bata, bi kantonamendu egitea, baina «chef - lieu» edo buruak aldatu. Arbela eskualdearen kantonamenduak herri hauek hartuko litzuzke, Iparretik Hegora: Bastida (hiri berezia bazen ere, Arbelako lurretan sortua), Aiherra, Isturitze, Mehaine, Donamartiri, Donostiri (hiru hauek orain arte Hazparne kantonamendukoak), Heleta, Armendaritze, Iholdi eta Irisarri. Azken hiru hauek, gero bereiztu ba ziren ere, Arbelakoak izanak ziren, baita elizaz ere. Guztira, hamar herri eta Suhuskune sarturik hamaika, kantonamendu buru zein ordea? Historikoki Donamartiri zen Arbelako hiriburu, baina herri txipiegia, nahiz eta erdian egon. Heleta izan daiteke agian, zeren eta merkatu eta feri herria ere baita. Ostibarrekoa eskualdeak udal edo komuna hauek hartuko litzuzke: Landibarre (azken historian ez bazen ere, Ostibarrekoa izana, eta bakarrik egun justifikaziorik ez duena), Izura - Azme, Larzabale Arroze - Zibitze, Arhantsusi, Jutsi, Bunuze, Ibarla, Hozta eta Donaixti - Ibarre. Beste bederatzi herri beraz. Hemen bizilangunez ez bada ere, erdiren eta komunikabideen ongien hedatua delako, Larzabale izan beharko luke kantonamendu buru.

Bi kantonamendu egitea alternatiba politagoa izanik ere, ba du alderdi eskas bat, bizilagun gutxi. Arbelak 5118 bakarrik eta Ostibarrek 2032. Orduan, beste alternatiba pentsatu beharra dago: biekin kantonamendu bakarra egitea, eta Iholdi erdiren dagoelako buru jarrita, orain baino bost herri gehiagorekin. Kasu honetan, Bastida baster eta urrun gelditzen baita eta agian Bidaxuneko kantonamendura pasa.

Lapurdin, eskualdeak eta kantonamenduak ez beti bat

Beste bi herrialdeetan eskualde eta kantonamenduak elkarrekin eramaten saiatu gara. Lapurdin ordea eskualde batek kantonamendu bat baino gehiago izango ditu askotan, baina beti ere zatitu gabe.

Ene iduriko kantonamendu eta eskualdeak gauza berberak izan daitezke Ezpeleta, Uztaritze eta Hazparneko kantonamenduetan. Besteak, gero aztertuko ditugu.

Lapurdi Garaia deituko genioke Ezpeleta buru den eskualdeari, zeren eta goialdeko herriak hartzen bai ditu, alegia egun kantonamendu hau osotzen duten zazpi udal edo komuna.

Herrialde honen erdialdea hartzen duen eskualdeari, euskal konposaketa jatorrari jarraiturik, Erlapurdi deituko genioke, kantonamendu buru orain arte bezala Uztaritze utziaz, bera baita, bestalde, Lapurdiren biltzar hiri eta bihotz. Zortzi herri izan dira oraintsurarte kantonamendu honetakoak, baina aldaketa bi izan ditu: Basusarri eta Arrangoitze erantsi eta Milafranga kendu. Gure ustez, eranskinak ongi daude eta bego hortan, biak Uzteritzek mugakide bai ditu, baina Milafranga kendu gabe, hau ere mugakide baitu eta Baionak ez du hain beharrezko.

Hazparneko kantonamenduak hiru herri galtzen ditu baxenafarrak direlakotz: Mehaine, Donamartiri eta Donostiri eta ordainez, bi bederen hartuko: Beskoitze eta Ahurti, Hazparneren mugakide gainera. Behar izanik Urketa ere sartuko litzateke kantonamendu horretan? Eta Lapurdi historikoa osorik hartzerakoan Bardoze eta Gixune ere bertan sartu beharra egongo litzateke. Hazparne, herri gotorra, eta baita merkatu hiri ere, izango litzateke Lapurdiko Ekialdea hartuko luken eskualdearen buru.

Lehen Donibane - Lohizune kantonamendu bakarra osatzen zuten 8 herriek, orain bitan banaturik daude, Hendaia beste zatiaren buru izanik. Ene iduriko horrela jarraitzea litzateke bidezkoena, Lapurdiko kost² edo Itsasedia eskualde deiturik, baina populazionerearen arabera bi kantonamendutan.

B. A. B. deitzen den aglomerazionea utzi dugu azkenerako. Hemen oker ez bagaude kantonamendu hauek ditugu: Baiona - Ekialdea, Baiona, Iparraldea, Miarritze, Angelu eta Hiriburua. Ene iduriko eta Milafranga Uztaritzeri itzalirik, eskualde bakar bat -zenbat kantonamendu eta nola ez du inporta, populazio banaketak esango du- osatu behar lukete herrialde honen beheko partea harturik eta «B. A. B.» izen arrotz eta aldebreza utzirik Lapurdi Beherea edo Basse Labourd hartu. Lapurdi mendez mendetako izena berreskuratuko beharra dago.

2. Lapurdiko kost² edo Itsasedia deitu behar zaio, zeren eta Lapurdi izena galtzeko arriskuan baitago, Arriskuak: 1) Iparraldekoek berek, kazetetatik, eta batez ere irratietatik, Euskal Herriko kost² edo itsasedia esateko ohitura gaiztoa hartu dute, ahantzirik ba direla Guipuzkoan bederatzi kost² herri eta Bizkaian hogeitabi. 2) Hegoaldean, aldrebesko ohitura gaizto berberekin zenbait Aurrezki kutxa, eta bestek, bere bidaiak antolatukerana «Iparraldera oster», «Excursión a Euskadi Norte» iragartzen dute, nahiz eta lapurtar herriak bakarrik ikus. Ez «Excursión a Laburdi», «Lapurdira oster» izango da. 3) Arrantzaleen arazoetan ere -eta nik, apropos zuzendu nuen okerra «Alfabetatzen» liburuan- «Iparraldeko arrantzaleak» agertzen da barra - barra, nunbait Zuberoran itsasoa balego bezala. Ez, kostadun euskal herrialdeak hiru direla aldarrikatu behar dugu: Bizkaia, Guipuzkoa eta *Lapurdi*.

ADDENDA

Lapurdi Beherea

I		II	
1. Baiona	42.992	1. Miarritze	26.643
III		V	
(Baiona-Iparraldeko kantonamendua)		Hiriburuko kantonamendua	
1. Bokale	6.224	1. Hiriburu	3.164
		2. Lehuntze	1.124
		3. Mugerre	2.286
		4. Urketa?	1.329
			7.903
IV			
1. Angelu	30.409		

* * *

Erlapurdi (Uztaritzeko kantonamendua)

1. Ahetze	869
2. Arbona	1.198
3. Arrangoitze	890
4. Basusarri	2.183
5. Haltsu	376
6. Jatsu	529
7. Larresoro	1.057
8. Milafranga	1.375
9. Senpere	3.046
10. Uztaritze	3.814
	15.337

Lapurdi-Ekialdea (Hazparneko kantonamendua)

1. Ahurti	1.119
2. Beskoitze	1.413
3. Hazparne	5.615
4. Lekorne	722
5. Lekuine	200
6. Makea	463
7. Urketa?	1.329
	10.861

Lapurdi Garaia (Ezpeletako kantonamendua)

1. Ainhoa	544
2. Ezpeleta	1.411
3. Itsasu	1.297
4. Kanbo	5.041
5. Luhuso	508
6. Sara	1.966
7. Zuraide	777
	11.544

Lapurdi Itsasegia

I

Donibane-Lohizuneko kantonamendua

1. Azkaine	2.159
2. Bidarte	3.060
3. Getaria	1.041
4. Donibane-Lohizune	12.914
	19.174

II

Hendaiaiko kantonamendua

1. Biriatu	594
2. Hendaia	11.133
3. Urruña	4.929
4. Ziburu	6.204
	22.860

OROTARA:

Baionako kantonamendua	42.992	bizilagun	
Miarritzeko kantonamendua	26.643	»	
Baiona-Iparraldeko kantonamendua	6.224	»	
Hiriburuko kantonamendua	8.103	»	
Angeluko kantonamendua	30.409	»	
<i>Lapurdi Beherea</i>	114.371	»	114.371 bizilagun
<i>Erlapurdi</i>			15.337 »
<i>Lapurdi-Ekialdea</i>			10.861 »
<i>Lapurdi Garaia</i>			11.544 »
Donibane-Lohizuneko kantonamendua ...	19.174	»	
Hendaiako kantonamendua	22.860	»	
<i>Lapurdi-Itsasegia</i>	42.034	»	42.034 »
			194.147 »
- Urketa: errepikatua			1.329 »
			192.818 »
Guztira Lapurdik			

NAFARROAKO BEHEREKO eskualde eta kantonamenduak

<i>Baigorri</i> (Baigorriko kantonamendua)		<i>Agramont-Domeinuak</i> (Agramontarrena) (Bidaxuneko kantonamendua)	
1. Aldude	486	1. Akamarre	729
2. Anhauze	274	2. Bardoze	1.109
3. Arrosa	479	3. Bidaxune	1.015
4. Azkarate	294	4. Burgue-Erreiti	142
5. Baigorri	1.691	5. Erango	122
6. Banka	481	6. Gixune	638
7. Bidarraia	629	7. Samatze	424
8. Irulegi	233		
9. Lasa	297		4.179
10. Orzaize	678		
11. Urepele	450		
	5.992		

Garazi

(Donibane-Garaziko kantonamendua)

1. Ainhize-Monjolose	179
2. Aintzila	113
3. Ahatza-Altzieta-Bazka- zane	265
4. Arnegi	337
5. Behorlegi	91
6. Buztintze-Iriberrri	106
7. Donazaharre	904
8. Donibane-Garazi	1.773
9. Duzunaritze-Sarrasketa	190
10. Eiheralarre	299
11. Ezterenzubi	473
12. Gamarte	113
13. Izpura	670
14. Jatsu	181
15. Lakarra	108
16. Lekunberri	215
17. Mendibe	226
18. Uharte-Garazi	563
19. Zaro	134
	6.940

Amikuze (Donapaleuko kantonamen-
dua)

1. Aiziritze	531
2. Amenduzue-Unaso	327
3. Amorotze-Zokotze	265
4. Arberatze-Zilhekoa	198
5. Arboti-Zohota	289
6. Arruta-Sarrikota-Ami- kuze	376
7. Behaskane-Laphizketa	435
8. Behauze	294
9. Donapaleu	2.203
10. Gabadi	224
11. Garruze	200
12. Ilharre	158
13. Labetze-Bizkai	225
14. Larribarre-Sorhapürü	228
15. Lukuze-Altzumarta	253
16. Martxuta	265
17. Mithiriña	451
18. Oragarre	484
19. Ostankoa	90
20. Uharte-hiri	209
	7.705

Arbela (bi eskualde, kantonamendu bi
ala bat?)

1. Aiherra	812
2. Armendaritze	386
3. Bastida	759
4. Donamartiri	284
5. Donostiri	420
6. Heleta	573
7. Iholdi	506
8. Irisarri	753
9. Isturitze	321
10. Mehaine	304
11. Suhuskune	194
	5.312

Ostibarre

1. Arhantsusi	97
2. Bunuze	162
3. Donaixti-Ibarre	345
4. Hozta	122
5. Ibarla	91
6. Irura-Azme	235
7. Jutsi	230
8. Landibarre	326
9. Larzabale-Arroze-Zibi- tze	424
	2.032

OROTARA:

Baigorri	5.992	bizilagun
Agramont-Domei- nuak	4.179	»
Garazi	6.940	»
Amikuze	7.705	»
Arbela	5.312	»
Ostibarre	2.032	»
	32.160	»

ZUBEROAko eskualde eta kantonamenduak

Basaburia

(Atharratzeko kantonamendua)

1.	Altzai-Altzabeheti-Zunharreta	283
2.	Aloze-Ziboze-Omizegañia	316
3.	Atharratze-Sorholüze ...	787
4.	Etxebarre	93
5.	Gamere-Zihiga	133
6.	Hauze	119
7.	Iruri	145
8.	Lakarri-Arhane-Sarrikotagañia	136
9.	Larrañe	298
10.	Lexantzü-Zünharre	83
11.	Ligi-Atherei	250
12.	Liginaga-Astue	171
13.	Muntori	371
14.	Santa-Grazi	391

3.576

Maule-Arbailla

(Mauleko kantonamendua)

1.	Arrokiaga	150
2.	Altzürükü	293
3.	Barkoxe	916
4.	Garindañe	647
5.	Gotañe-Irabarne	444
6.	Idauze-Mendi	227
7.	Maule-Lextarre	4.300
8.	Mendikota	232
9.	Muskildi	289
10.	Urdiñarbe	584
11.	Ozaze-Zühara	71
12.	Zalgize-Donztebe	190

8.343

Pettara

1.	Aiñharbe	181
2.	Arüe-Ithorrotze-Olhaibi.	249
3.	Bildoze-Onize pia	911
4.	Domintxine-Berrueta ..	512
5.	Etxarri	182
6.	Ezpeize-Ündüreñe	502
7.	Jeztaze	85
8.	Lohintzüne-Oihergi	227
9.	Ozeraiñe-Erribareita ...	257
10.	Sarrikota-pia	296
11.	Sohüta	1.172
12.	Urrüxtoi-Larrabile	131
13.	Phagola?	298

5.003

OROTARA:

Basaburia	3.576	bizilagun
Maule-Arbailla	8.343	»
Pettara	5.003	»
	16.922	»